

10 întrebări pentru Victoria Cujba, Șefa Inspectoratului Control Financiar de Stat

Inspectoratul Control Financiar de Stat (ICFS) este autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Finanțelor, care exercită prerogativa publică de control financiar privind administrarea resurselor bugetare și a patrimoniului public. Din anul 2024 atribuțiile de inspectare financiară ale ICFS au fost complementate cu noi competențe în domeniul controlului fondurilor europene, asistenței externe, coordonarea activităților antifraudă și supraveghere bugetară.

Despre Victoria Cujba: Este cunoscută între funcționarii din domeniul administrației publice centrale și locale, activând mai mulți ani în cadrul Cancelariei de Stat, fiind responsabilă de elaborarea documentelor de politici, actelor normative ce vizează administrația publică centrală și locală, serviciile publice desconcentrate și descentralizate, raționalizarea proceselor administrative. Din luna mai 2025 lucrează în funcția de Șefă a Inspectoratului Control Financiar de Stat. Pe parcursul anilor 2025-2026 Inspectoratul Control Financiar de Stat este activ implicat în procesul de aliniere a cadrului național de activitate la standardele Uniunii Europene, consolidând capacitățile de protejare a intereselor financiare ale statului și ale Uniunii Europene.

Ce ne propunem să aflăm de la conducătoarea instituției, percepută de obicei ca inspecție ”nedorită în vizită”, de la care te aștepti la controale, sancțiuni, probleme? În primul rând - detalii din prima sursă despre specificul activității, anumite subtilități privind controalele efectuate, informații de actualitate.

1. Doamna Cujba, cum ați descrie o zi ordinară din activitatea Inspectoratului Control Financiar de Stat?

Ordinar pentru echipa ICFS înseamnă ritm sporit: controale complexe în derulare sau în lucru pentru finalizarea în termen a materialelor, petiții, sesizări, plângeri, audieri. Ordinar este să explicăm, să ne justificăm că avem dreptate, să ne apărăm constatările, să fim parte în numeroase procese pentru recuperarea prejudiciilor și protejarea intereselor financiare ale statului. Ordinar este ca întrebările complicate să fie discutate aprins, ca în final să avem răspunsuri argumentate.

2. Dar cum sunt zilele neordinare în viața Inspectoratului?

Neordinare sunt rare zile, când în echipa ICFS avem posibilitate să ne întâlnim în format combinat – și formal, și neformal, să analizăm cazuri din activitate, să tratăm cu umor și

autoironie diverse situa?ii prin care trecem, s? ne cunoa?tem mai bine. Dar astfel de zile neordinare sunt foarte pu?ine, 1– 2 zile pe ani, în cel mai bun caz (!).

3. Ce priorit??i ave?i în agenda de lucru curent? a ICFS?

Cred c? se cunoa?te, mandatul ICFS include un domeniu vast de control - inspect?ri financiare la autorit??ile publice centrale ?i locale, agen?ii ?i institu?ii publice, Întreprinderi de Stat ?i Societ??i pe ac?iuni, controale tematice privind corectitudinea utiliz?rii Fondurilor Europene, controale urmare recep?ion?rii suspiciunilor de fraude financiare ?a.

Dar dac? s? punctez trei segmente prioritare la moment, dintre toate activit??ile complexe, a? scoate în eviden?? eforturile institu?ionale pe care le direc?ion?m pentru ***realizarea sarcinilor asumate în cadrul procesului de Integrare European? ?i implementare a Agendei de Reforme a Republicii Moldova.***

Suntem în permanent? comunicare ?i coordonare a ac?iunilor noastre cu reprezentan?ii Biroului de Integrare European?, care ne ghideaz? ?i ne acord? suportul necesar pentru ca s? reu?im a r?spunde exact cerin?elor înaintate de Comisia European? în procesul de configurare a sistemului na?ional antifraud? la exigen?ele ?i standardele OLAF (Oficiul European de Lupt? Antifraud?), precum ?i alinierea cadrului normativ aferent la legisla?ia european?. Inspectoratul Control Financiar de Stat, din subordinea Ministerului Finan?elor, a fost desemnat ca Unitate Antifraud? ?i punct de contact pentru colaborarea cu OLAF.

Precizez c?, în contextul Agendei de Reforme, Republica Moldova s-a angajat s? elaboreze un cadru strategic na?ional antifraud? bazat pe cele mai bune practici ale OLAF ?i ale statelor membre ale UE, asigurând o abordare structurat? fa?? de prevenirea, detectarea ?i raportarea fraudelor.

Astfel, pe platforma Inspectoratului Control Financiar de Stat ?i a Ministerului Finan?elor, este elaborat ?i, în regim prioritar, definitiv?m Programul na?ional antifraud?. La moment, documentul este transmis c?tre Comisia European?/ OLAF, pentru avizare, înainte de promovarea proiectului spre aprobare de c?tre Guvern. Relievez c?, blocul de m?suri antifraud? implic? mai multe interven?ii juridice, consolidare a capacit??ilor ?i cooperare strategic? între autorit??ile/institu?iile membre ale Sistemului Na?ional Antifraud?.

O alt? activitate prioritar? în cadrul ICFS în calitate de Unitate Antifraud? se refer? la dezvoltarea infrastructurii informa?ionale, aplicarea noilor instrumente de lucru, consolidarea capacit??ilor analitice de evaluare a riscurilor pentru a asigura eficientizarea detect?rii, raport?rii ?i investig?rii fraudelor financiare. Drept urmare, pe platforma ICFS, cu asisten?a IP "Centrul de Tehnologii Informa?ionale în Finan?e", este dezvoltat primul Sistem Informa?ional de monitorizare ?i coordonare a cazurilor de fraud?. La 16 septembrie curent Guvernul a aprobat Hot?rârea cu privire la aprobarea Sistemului Informa?ional „Monitorizarea ?i coordonarea antifraud?", care va constitui o infrastructur? centralizat? pentru colectarea, stocarea ?i gestionarea datelor privind trasabilitatea fraudelor economico-financiare. ICFS va asigura integrarea sesiz?rilor depuse de persoane fizice ?i juridice online privind posibile fapte de fraud?, delapidare de fonduri sau alte nereguli.

În primele trei priorit??i se afl? ?i finalizarea Ghidurilor metodologice privind procedurile de prevenire a riscurilor, raportare a neregulilor ?i fraudelor, planificarea strategic? în baza

evaluării riscurilor și efectuarea inspecțiilor. Aceste documente se află în lucru, avem și ajutor prin intermediul Proiectului Twinning de asistență Ministerului Finanțelor din partea UE. Echipa ICFS este foarte implicată și avem o mare responsabilitate și reușim în termenii stabiliți.

4. În ultima perioadă tot mai frecvent auzim despre controlul fondurilor europene, protejarea intereselor financiare ale UE, activități antifraudă. Vă rugăm să detaliați despre rolul ICFS în calitate de Unitate Antifraudă.

Rolul ICFS în calitate de Unitate Antifraudă derivă nemijlocit din noua competență atribuită privind coordonarea antifraudă. Astfel, ca și Unitate Antifraudă, ICFS recepționează și analizează informații privind suspiciunile de fraudă în procesul de implementare a fondurilor europene și de asistență externă, contribuie la identificarea riscurilor, facilitează schimbul de informații între autoritățile responsabile.

În cadrul ICFS, *cazurile de suspiciuni de fraude le investigăm administrativ* și în funcție de constatări, informațiile documentate sunt transmise organelor de drept, CNA, Procuraturii Generale pentru investigări penale sau examinări ulterioare. Această abordare permite crearea unui ciclu antifraudă integrat, care include prevenirea, detectarea, raportarea, analiza, controlul sau investigarea, după competență.

În ceea ce privește cooperarea internațională, ICFS, în calitate de Unitate Antifraudă, este punctul de contact pentru cooperarea cu OLAF. Această funcție presupune facilitarea schimbului de informații și cooperării instituționale în domeniul protecției intereselor financiare ale Uniunii Europene. În acest sens, Republica Moldova urmărește consolidarea mecanismului național în conformitate cu practicile europene și cu cerințele aferente protecției intereselor financiare ale UE. La momentul actual suntem în proces de comunicare și schimb de informații cu OLAF, precum și în coordonare finală aspectele privind semnarea Memorandum-ului de cooperare.

5. Ne puteți da careva detalii ce presupune controlul fondurilor europene și coordonarea antifraudă?

În cadrul controalelor financiare planificate, precum și în cadrul controalelor în baza sesizărilor de suspiciuni de fraude, autorizate în regim operativ de lucru, funcționarii din cadrul Direcției controlul fondurilor europene și Direcției coordonare antifraudă, sunt responsabili de constatarea iregularităților (neregulilor), abaterilor financiare, urmare analizei documentelor primare și prevederilor acordurilor de finanțare, contractelor de grant. Din practică, acestea sunt fișiere electronice și mii de file care necesită a fi citite, analizate, contrapuse, comparate cu prevederile legale naționale și ale legislației UE, deduse concluzii și argumentată poziția ICFS.

Investigarea administrativă a suspiciunilor de fraude presupune respectarea strictă a unor proceduri, când constatăm utilizarea necorespunzătoare a mijloacelor din asistență externă; când detectăm că sunt obținute fraudulos mijloace din fondurile externe, fiind prezentate declarații sau documente falsificate, incorecte sau incomplete; când sunt depistate delapidări ale mijloace publice, din fonduri UE și din asistență externă, sustrageri de bunuri publice etc.

Referitor la constatarea iregularităților, în cadrul controlului financiar avem sarcina de a identifica orice abatere de la prevederile acordurilor de finanțare, contractelor de grant, ca urmare a unor erori admise **în mod neintenționat**, prin care este prejudiciat sau ar putea fi prejudiciat bugetul UE, bugetul public național și, **care poate fi remediat (corectat)**.

6. Segmentul coordonare antifraudă este nou în activitatea Inspectoratului. Ce provocări ați identificat, cum avansați cu sarcinile stabilite?

Pentru Republica Moldova, consolidarea mecanismelor antifraudă reprezintă un element important al procesului de apropiere de standardele și practicile Uniunii Europene în domeniul protecției intereselor financiare și al combaterii fraudei.

Din această perspectivă, pentru perioada următoare, sarcinile ICFS în calitate de Unitate Antifraudă sunt de mare responsabilitate pentru a reuși trecerea de la instituirea formală a sistemului antifraudă la operaționalizarea deplină a mecanismelor de raportare, analiză, schimb de informații, gestionare a cazurilor și monitorizare a rezultatelor.

Pentru a asigura cu succes această misiune, desigur sunt și anumite provocări, și constrângeri, deoarece instituirea cadrului juridic și instituțional în 2025 a constituit doar prima etapă, iar pentru funcționarea eficientă a tuturor proceselor, se impun eforturi considerabile. Din acest punct de vedere, la momentul actual o provocare, dar și o necesitate evidentă este capacitatea Unității Antifraudă, dezvoltarea profesională a funcționarilor publici, extinderea infrastructurii informaționale, modernizarea instrumentelor de lucru ș.a.

7. Instituția pe care o conduceți, cum o vedeți prin prisma tendințelor de aplicare a soluțiilor tehnologice, instrumentelor de inteligență artificială?

Instituțiile, echipele instituționale, ca și oamenii – sunt organisme vii și, asemenea, trec prin diferite perioade. Există perioade, când obiectivele sunt atinse, dar, totodată, metodele de lucru aplicate evident că trebuie modernizate, ajustate tendințelor tehnologice și, corespunzător, consolidate abilitățile funcționarilor în aplicarea metodelor noi. Aceasta este și o preocupare curentă a ICFS. Totodată, pentru aplicarea soluțiilor tehnologice, instrumentelor de inteligență artificială care ar facilita procesele analitice a informației contabile în cadrul inspecțiilor financiare, este necesar să avem și în entitățile controlate sisteme de evidență contabilă cu înregistrarea, prelucrarea și raportarea digitalizată a operațiunilor financiare.

Desigur, testăm anumite instrumente noi de inteligență artificială, adecvate procesului de control financiar, în careva proceduri concrete. Constatarea, calificarea încălcărilor și estimarea în sume bănești a prejudiciilor, lipsurilor, cheltuielilor neîntemeiate, veniturilor ratate, cheltuielilor neregulamentare sau mijloacelor bugetare dezafectate, impune maximă responsabilitate, prudență, corectitudine și reverificări. La fel și în procesele de constatare a neregulilor, suspiciunilor de fraudă - etapizat, introducem elemente noi tehnologice, modernizăm sistemul controlului financiar, valorificând prudent inteligența artificială complementar la inteligența umană.

8. Ce înseamnă pentru dumneavoastră echipă, autoritate profesională, încredere în colegi?

Cred că fiecare instituție, fiecare om, pentru orice reușită, succes, are o factură, care nu este pentru toți la vedere. Mă refer la eforturi depuse, sacrificii, zile intensive de muncă, retrăiri, emoții. La fel este și echipa Inspectoratului Control Financiar de Stat: nu întotdeauna este la vedere acel enorm efort, dedicația, riscurile sau constrângerile instituționale. Dar, o echipă în care prevalează responsabilitatea, în care majoritatea colegilor sunt buni specialiști, majoritatea sunt loiali instituției – este posibil să fie atinse obiective ambițioase. Pot conchide că ICFS înseamnă o echipă puternică, cu autoritate profesională decentă, cu funcționari deschiși să multiplice succesele colective.

În Inspectorat, avem o busolă, primitiv cadou simbolic, cu semnificație. Astfel, și la propriu, și la figurat, putem spune că în echipa ICFS avem busolă și niciodată nu uităm drumul nostru.

9. Ne puteți exemplifica afirmația dumneavoastră că la ICFS există o tăcută înaltă pentru a munci?

Da, într-adevăr pentru a putea munci în echipa ICFS sunt necesare cunoștințe temeinice contabile, economice, juridice, abilități analitice, capacități de scriere și argumentare a constatrilor, posedarea instrumentelor electronice etc. Totodată și pregătire morală de a fi necondiționat la datorie, a face față exigențelor etice, morale, de integritate. De asemenea, și disponibilitatea de a învăța continuu, a fi autodidact și a fi mereu informat la zi cu modificările de specialitate.

Vreau să vă zic că nu toți rezistă la ritmul ICFS și la această tăcută. Avem colegi rezistenți, cîrora le mulțumim pentru dedicația profesională, dar avem și cazuri că funcționarii preferă domenii mai atractive financiar și caută oportunități în alte instituții. Sau cazuri că la cerința noastră încheiem raporturile de muncă. Important rămâne faptul că, totuși, toți unanim sunt de părerea că experiența în cadrul ICFS este incontestabil de prețioasă din punct de vedere profesional.

10. Întrebarea a 10-a va fi integrată din câteva componente. Vreau să abordăm ce înseamnă pentru dumneavoastră a fi lider, conducător și cum se pot combina rezonabil exigențele profesionale, dar și atitudinea umană?

Pentru mine, a spune, este natural de simplu: un conducător niciodată nu trebuie să uite de responsabilitatea profesională, dar totodată să nu ignore principiile morale, omenești. Și cât de paradoxal nu ar suna, dar echilibrul între aceste fațete ale rolului unui conducător, nu este cel mai ușor de atins. De aceea, un reper în situațiile critice rămâne a fi simțul datoriei profesionale împlinite și bunul simț. Cam așa. Cred că pentru a fi profesionist, a fi lider responsabil, cumulativ sunt necesare și cunoștințe, și experiență de specialitate, și etică profesională, și bun-simț.

Vă mulțumim și succese în continuare și dumneavoastră, și echipei ICFS!

30.09.2026

Serviciul comunicare